

FACTSHEET

**BURGERFORUM
RANDVOORWAARDEN VOOR
SUCCES**

Netwerk
DEMOCRATIE
in actie

Inleiding

Hoe zou een succesvol burgerforum eruit kunnen zien? Wat zijn daarbij do's, don'ts en noodzakelijke randvoorwaarden?

Een burgerforum is geen 'democratisch wondermiddel', dat andere vormen van representatie of participatie vervangt. Onder de juiste voorwaarden en met een passend ontwerp kunnen kan het wel een nuttige aanvulling op de representatieve democratie zijn. Op basis van bestaande ervaringen geven experts aandachtspunten en voorwaarden mee voor toekomstige burgerfora.¹

Hoofdboodschap: doe het goed of doe het niet. Als het niet goed gebeurt is er ook groot risico op teleurstelling en verzwakking van burgerbetrokkenheid.

¹ Frank Hendriks, Kristof Jacobs, Ank Michels, Nationale burgerfora. Verkenning van nationale burgerfora als democratisch gereedschap, Den Haag, 2021, <https://kennisopenbaarbestuur.nl/rapportenpublicaties/nationale-burgerfora/>

Keuze en afbakening onderwerp

- ◆ Zorg voor een duidelijke en gerichte vraagstelling, niet te smal en niet te breed. Kies een onderwerp dat maatschappelijk leeft, voor een brede groep burgers urgent en relevant is, herkenbaar en redelijk af te bakenen is.
- ◆ Denk aan kwesties die niet direct technisch of rationeel op te lossen zijn, maar wel een dilemma of patstelling opleveren waar het gezond verstand van burgers uitkomst kan bieden.
- ◆ Bij een burgerforum klimaat: De commissie Brenninkmeijer geeft aan dat een burgerforum ook geschikt kan zijn voor minder gepolitiseerde thema's, zoals de rechtvaardige verdeling van lusten en lasten van klimaatbeleid in Nederland of de inzet op klimaatadaptatie.
- ◆ Ook bij het vaststellen van de vraag is het verstandig burgers te betrekken.

Politieke en democratische inbedding

- ◆ Duidelijk moet zijn wat er met de inbreng van burgers gebeurt. Maak daarom vroegtijdig afspraken over de politieke inbedding en de vervolgstappen nadat het burgerforum advies heeft uitgebracht. Hierbij kan gedacht worden aan hoe het advies getoetst wordt bij een breder publiek, verplichte behandeling van het advies door het dagelijks bestuur en de volksvertegenwoordiging en de daarbij te volgen procedure en termijnen.
- ◆ Vanuit de visie op participatie binnen de representatieve democratie is het van belang dat het politieke primaat van de volksvertegenwoordiging niet ter discussie staat. Zij hebben en houden het laatste woord en besluiten of/hoe het advies wordt overgenomen. Dat moet bij aanvang duidelijk zijn. Het is niet aan te raden om vanuit de regering vooraf toe te zeggen om alle adviezen hoe dan ook over te nemen.
- ◆ Doe het alleen als er breed politiek commitment is. Als slechts één of enkele partijen het idee echt ondersteunen is het onverstandig een burgerforum in te zetten.
- ◆ Zorg voor goede aansluiting op bijvoorbeeld online panels en bestaande overlegtafels.

Samenstelling burgerforum

- ◆ Zorg dat er daadwerkelijk een breed samengestelde groep deelneemt. In de praktijk zal er ook na loting zelfselectie zijn. Niet alle groepen reageren in gelijke mate positief op de uitnodiging. Nodig ook voldoende mensen uit, omdat maar tussen 1% en 10% positief zal reageren. Besteed aandacht aan de persoonlijke uitnodiging die mensen ontvangen. Voor de Franse Convention Citoyenne zijn bijvoorbeeld 255.000 mensen telefonisch benaderd.
- ◆ Maak het burgerforum groot genoeg voor enige representativiteit, maar klein genoeg om werkbaar te zijn. Indicatief: 100 tot 150 deelnemers.

Andere relevante randvoorwaarden

- ◆ Voldoende budget voor de noodzakelijke randvoorwaarden voor deelnemers, zoals honorarium en vergoeding van kinderopvang, reiskosten en accommodatie.
- ◆ Een gedegen organisatie met onafhankelijke professionele moderatie, goede informatievoorziening, verslaglegging, communicatie en organisatorische ondersteuning
- ◆ Goede informatievoorziening door onafhankelijke experts met verschillende perspectieven.

Colofon

De Factsheet 'Burgerforum - randvoorwaarden voor succes' is opgesteld door het ministerie van BZK in samenwerking met de VNG en een uitgave van het Netwerk Democratie in Actie.

lokale-democratie.nl
redactiedia@vng.nl

Januari 2023

The logo for 'Netwerk Democratie in Actie' is displayed on a white diamond-shaped background. It features the word 'Netwerk' in a vertical blue font on the left. To its right, the word 'DEMOCRATIE' is written in a bold, red, sans-serif font. Below 'DEMOCRATIE', the phrase 'in actie' is written in a blue, cursive script font.

Netwerk
DEMOCRATIE
in actie